

امیری بدخشانی

امیری بدخشانی (a.miri-ye.ba.dax.sa.ni)، ضیاءالدین یوسف، بدخشان حه ۸۹۶ق، شاعر و نویسنده دو زبانه تاجیک. در هرات در دربار شاهرخ تیموری (۸۰۷ - ۸۵۰) می زیست و قصایدی در مدح او و فرزندانیش از جمله بایسنقر سروده است. چون درگذشت پیکرش را در ارهنگ بدخشان به خاک سپردند. در غزل پیرو کمال خجندی بود. مثنوی ده نامه، مناظره بنگ و باده و ابیاتی در قالب قصیده و مثنوی از او باقی است. تخصص او در شعر ترکی است. وی در اشعارش با زبانی ساده، تصویری از عشق و مسائل گوناگون فلسفی فراهم می آورد. نسخه ای از دیوانی که از آن شاعری به نام امیری است به شماره or 9826 در کتابخانه موزه بریتانیا نگهداری می شود که احتمالاً متعلق به او است.

منابع: اوزبیک شاعرلری، ۱۰۹ - ۱۱۲؛ تاریخ نظم و نثر، ۳۰۳؛ تذکره الشعراء، ۳۳۲ - ۳۳۳؛ دایرة المعارف ادبیات و صنعت تاجیک، ۱/۱۴۹؛ دایرة المعارف شوروی تاجیک، ۱/۱۶۱؛ الذریعه، ۹۸/۹ - ۹۹؛ روز روشن، ۸۲؛ فهرست نسخه های خطی فارسی، ۲۲۳۴/۳؛ مجالس النفائس، ۱۸ - ۱۹، ۱۹۳؛ مخزن الغرائب، ۱/۱۵۲ - ۱۵۴.

قبادیانی

Амирии Бадахшонӣ

Амирии Бадахшонӣ, Зиёиддин Юсуф, Бадахшон 896 қ., шоир ва нависандаи дузабонаи тоҷик. Дар Ҳирот дар дарбори Шоҳрухи Темурӣ (807-850) мезист ва қасидаҳое дар мадҳи ӯ ва фарзандонаш, аз ҷумла Бойсанқар сурудааст. Чун даргузашт, пайкарашро дар Арҳанги Бадахшон ба хок супориданд. Дар ғазал пайрави Камоли Хучандӣ буд. Маснавии “Даҳ нома”, мунозираи “Бангу бода” ва байтҳое дар қолаби қасида ва маснавӣ аз ӯ боқӣ аст. Тахассуси ӯ дар шеърӣ туркӣ аст. Вай дар ашъораш бо забоне сода, тасвире аз ишқу масоили гуногуни фалсафӣ фароҳам меоварад. Нусхае аз девоне, ки аз он шоире ба номи Амирӣ аст,

ба шумораи 9826 аз дар китобхонаи Музеи Британия нигоҳдорӣ мешавад, ки эҳтимолан мутааллиқ ба ӯ аст.

Манбаъҳо: Ўзбек шоирлари, 109-112; Таърихи назму наср, 303.; Тазкират-ул-шуаро, 332-333; Энциклопедияи адабиёт ва санъати тоҷик, 1/149; Энциклопедияи шуравии тоҷик, 1/161; Ал-Зареъа, 99-9/98; Рӯзи равшан, 82; Феҳристи нусхаҳои хаттии форсӣ, 3/2234; Маҷолис-ун-нафоис, 18 – 19, 193; Махзан-ул-ғароиб, 1/152-154.

Қубодиёнӣ

Донишномаи адаби форсӣ. Адаби форсӣ дар Осиёи Миёна. – Теҳрон: Интишороти вазорати фарҳанг ва иршоди исломӣ, 1380, ҷ. 1, саҳ. 133-134.